

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών-τηλεθεατών δηλώνει ότι δεν πληροφορείται ικανοποιητικά από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων ή και παραπληροφορείται. Ωστόσο μια άλλη κατηγορία (ως άλλη εμφανίζεται στις δημοσκοπήσεις), νομίζω πλειοψηφική, δηλώνει ότι προτιμά να πληροφορείται από την τηλεόραση. Το μερίδιο των εφημερίδων στην πληροφόρηση είναι χαμηλό και γίνεται χαμηλότερο.

Γράφτηκαν πολλά και δόθηκαν πολλές, αρκετά ικανοποιητικές ερμηνείες σχετικά με αυτό το αντιφατικό φαινόμενο. Η εικόνα διαβάζεται εύκολα, δεν απαιτεί κόπο, μοιάζει αληθινή, έχει αμεσότητα και προπαντός θεατρικότητα. Τα δελτία ειδήσεων είναι ... θεατρικές παραστάσεις (τα πρόσωπα που τα παρουσιάζουν έχουν και τα ίδια θεατρικότητα) με σκηνοθετημένη κορύφωση εντάσεων, π.χ. καβγάδες, λογομαχίες, σαρκασμούς, ό,τι δηλαδή μπορεί κανείς να συναντήσει σε μια πραγματική θεατρική παράσταση. Το κοινό παρακολουθεί με ενδιαφέρον την τηλεοπτική εξέλιξη.

Πολλές εφημερίδες, εδώ και στο εξωτερικό, προσπάθησαν να συναγωνιστούν την τηλεόραση στα σημεία ακριβώς όπου πραγματικά είναι ασυναγώνιστη: στην εικόνα «σκηνοθετούν» τις σελίδες των εφημερίδων και των περιοδικών με μεγάλες έγχρωμες φωτογραφίες, με γραφήματα, σκίτσα και ενθέματα, με εντυπωσιακούς τίτλους και νέες γραμματοσειρές. Η ηλεκτρονική τυπογραφία επέβαλε και ταυτόχρονα διευκόλυνε αυτές τις σκηνοθεσίες.

Το αποτέλεσμα ήταν εικαστικά εντυπωσιακό και διευκόλυνε τον ανταγωνιστή, ώστε να πληροφορείται σε λιγότερο χρόνο, πιο άνετα και πιο ευχάριστα, και να έχει την ίδια ή και καλύτερη πληροφόρηση απ' ό,τι με την ανάγνωση ενός μακροσκελούς κειμένου. Τα κείμενα ελαττώθηκαν δραστικά και κατά κάποιον τρόπο έγιναν τηλεοπτικά, μέσα απλής συνεννόησης παρά έκφρασης. Ο αναγνώστης έχασε τη χαρά και την απόλαυση του κειμένου. Όσο όμως εντυπωσιακό και αν ήταν το αποτέλεσμα με αυτού του είδους την τηλεοπτική γραφή, οι εφημερίδες και τα περιοδικά δεν μπόρεσαν να ανταγωνιστούν την τηλεόραση, η οποία παραμένει κυρίαρχη στον τομέα της πληροφόρησης (και όχι μόνο) και δε φαίνεται πιθανό ότι θα κλονιστεί η θέση της στο ορατό μέλλον, όσο αυστηρή και αν είναι η κριτική που της ασκείται.

Κατά τη γνώμη μου, η πληροφόρηση είναι πλέον αμετάκλητα και ασυναγώνιστα τηλεοπτική και, όταν το κοινό εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για την πληροφόρηση που παίρνει από την τηλεόραση, δε σημαίνει ότι θέλει να αλλάξει τον τρόπο «ανάγνωσης» της πληροφορίας. Έτσι εξηγείται το φαινόμενο ότι οι ομάδες των πολιτών που εκφράζουν δυσαρέσκεια δηλώνουν ταυτόχρονα ότι επιμένουν στην τηλεοπτική πληροφόρηση.

(Διασκευασμένο άρθρο του Α. Καρκαγιάννη στην Καθημερινή, 6/5/2007)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιο είναι το «αντιφατικό φαινόμενο» στο οποίο αναφέρεται ο αρθρογράφος;

2. Να γράψετε τα δομικά συστατικά της τρίτης παραγράφου.
3. Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος;
4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο: ελαττώθηκαν, πραγματική, δημοσκοπήσεις, αντιφατικό
5. Σε ένα άρθρο σας 250-300 λέξεων να αναφερθείτε στις θετικές και τις αρνητικές συνέπειες των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Παρασκευή απόγευμα στην εφημερίδα

Μου αρέσει να κάθομαι βάρδια τις Παρασκευές το απόγευμα στην εφημερίδα. Επικρατεί ησυχία, αλλά και μια διάχυτη ευφορία, γιατί υπάρχει η υπόσχεση του Σαββατοκύριακου. Είναι η στιγμή που μπορώ να γράψω τα δικά μου, ρίχνοντας μια κλεφτή ματιά στα τηλεγραφήματα – μην γίνει το κακό. Το κακό, όμως, σπάνια γίνεται στη βάρδιά μου. Το πραξικόπημα στην Τουρκία, ας πούμε, έγινε αργά το βράδυ της Παρασκευής, όταν είχα αποκοιμηθεί γλυκά και ξύπνησα βίαια. Και το Μπατακλάν στο Παρίσι αργά την Παρασκευή έγινε, τη στιγμή που χόρευα σε ένα πάρτι και άρχισε ξαφνικά να φωτίζεται το κινητό μου από τις γνωστοποιήσεις του BBC app. Μόνο η επίθεση στο Μόναχο έγινε εμπρόθεσμα, μέσα στη βάρδιά μου. Περίμενα μέχρι αργά τα μεσάνυχτα να ξεκαθαρίσει το τοπίο, τι έχει συμβεί, ποιος είναι ο δράστης και γιατί σκοτώνει.

Συνήθως, όμως, τα απογεύματα της Παρασκευής είναι ήσυχα και έτσι μπορώ να γράφω τα δικά μου. Σαν να μιλάω σε φίλες μου, σαν να εκμυστηρεύομαι στην κόρη μου ή σε παλιούς αγαπημένους σκέψεις και ανησυχίες για τη ζωή, για το παρόν και το μέλλον, σαν να κάνω απολογισμούς, που τους αποφεύγω ενώπιον επαγγελματιών. Τότε είναι που μου έρχεται να γράψω για τις φίλες μου και τους συγγραφείς που αγαπώ, για τη μικρή που πήγε να σπουδάσει και τη μοναξιά που με κυριεύει, για τα τείχη ασφαλείας που έχω ορθώσει γύρω από το κρεβάτι μου με τα βιβλία μου, για την παλαβή σχέση μου με τα ρούχα και το φαγητό, για τα τατουάζ μου και τις παιδικές μου μνήμες, για τη μαμά μου που πέθανε, όταν ήμουν μόλις δεκαπέντε χρονών, για τις θεατρικές μαπαρούφες που έχω υποστεί και τη βία που με περιστοιχίζει στην Ελλάδα της κρίσης, για τους πολιτικούς που θαυμάζω και τα περιπετειώδη ταξίδια μου με αυτοκίνητο, για το Φέισμπουκ, που μου τρώει τόσο πολύτιμο χρόνο.

Έτσι, ανακατεμένα, όχι με τη σειρά, γιατί για αυτά κουβεντιάζω στην αληθινή ζωή, για τους πρόσφυγες, το παιδί και μετά την Καθημερινή, το γράψιμο και μετά το σόπινγκ, τα τραύματα και μετά την απόλυτη χαρά. Τα περισσότερα μου κείμενα γράφτηκαν Παρασκευή απόγευμα, στην εφημερίδα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να παρουσιάσετε, χωρίς να αναλύσετε, πέντε θέματα με τα οποία, κατά την ομολογία της, η συγγραφέας του παραπάνω κειμένου καταπιάνεται στην εφημερίδα τα απογεύματα της Παρασκευής.
2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και δίπλα τη λέξη ΣΩΣΤΟ, αν θεωρείτε ότι το περιεχόμενο της πρότασης ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του κειμένου, ή τη λέξη ΛΑΘΟΣ, αν θεωρείτε ότι το περιεχόμενο της πρότασης δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του κειμένου.
 1. Τις περισσότερες φορές τα δυσάρεστα γεγονότα γίνονται κατά τη διάρκεια της βάρδιας της συγγραφέως.

- ii. Η αναστάτωση που επικρατεί τα απογεύματα της Παρασκευής στην εφημερίδα ευχαριστεί τη συγγραφέα του κειμένου.
 - iii. Οι γραπτές αφηγήσεις της συγγραφέως έχουν συχνά βιωματικό χαρακτήρα.
 - iv. Η συγγραφέας δεν ασχολείται με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
 - v. Τη συγγραφέα δεν την απασχολούν πολιτικά ζητήματα στα κείμενα που γράφει τα απογεύματα της Παρασκευής στην εφημερίδα.
3. Να εντοπίσετε τρία σημεία του κειμένου, όπου γίνεται συνυποδηλωτική χρήση του λόγου, και να αιτιολογήσετε την επιλογή αυτή της συγγραφέως.
4. Στο κείμενο η συγγραφέας αναφέρεται στη σχέση της με τη συγγραφή και τη δημοσιογραφία. Σε ένα δικό σας κείμενο έκτασης 100 – 150 λέξεων να παρουσιάσετε τους λόγους για τους οποίους θεωρείται ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου είναι πολύ ενδιαφέρον.